

Kampen, 2 juli 1998.

Beste broeders, zusters, voorgangers en oudsten.

Voor diegenen, die onze vorige brief niet gelezen hebben of voor wie het nog niet duidelijk is waarom wij over de rooms-katholieke leer schrijven, eerst even het volgende:

Wij zijn bezorgd over een snelgroeiende interesse van evangelische zijde naar samenwerking met de rooms-katholieken. De charismatische protestanten en dan vooral in Amerika lopen daarbij voorop. Ook in Nederland zijn er contacten. In onze vorige brief hebben wij een aantal van deze contacten genoemd. In deze brief voegen wij hier een paar voorbeelden aan toe.

Aansluiting op vorige brief.

De priester formeert eerst het lichaam van Christus middels het consecratiegebed, waarbij de transsubstantiatie plaatsvindt. Vervolgens offert hij het lichaam van Christus op het altaar aan God, de Vader; hierbij wordt de term geslachtofferde Christus gebruikt. Tot slot eten de priester en de rk-gelovigen het lichaam van Christus (communiceren). Men stelt het eten van het lichaam van Christus synoniem aan het eten van het hemelse manna in het Oude Testament en het eten van het brood bij de wonderbaarlijke spijziging in het Nieuwe Testament. Dit is een korte samenvatting van wat wij schreven over de eucharistieviering in onze vorige brief. Wij zeiden daarin ook dat ondanks het alsmear deelnemen aan de eucharistie, de rk-gelovige geen zekerheid kent omtrent het hebben van eeuwig leven. De rooms-katholiek moet dit proberen te verdienen in zijn leven hier op aarde d.m.v. het doen van goede werken en het deelnemen aan de sacramenten van de kerk.

Een en ander is geheel afwijkend van wat wij als protestanten geloven op grond van de Bijbel. In onze ogen doet de eucharistieviering veel afbreuk aan het volbrachte werk van Jezus Christus aan het kruis op Golgotha. Door de instelling van een eigen offerdienst met priesters, altaren en een eigen offerlam heeft de rooms-katholieke kerk het wezenlijke van het evangelie ontkracht. Niet de Hogepriester Jezus Christus brengt het offer voor de zonde, maar een menselijke priester voert die uit. Niet het werkelijke offerlam Jezus Christus - aan het kruis gedood - draagt de zonden, maar een door de mensen gecreëerde hostie en wijn komt daarvoor in de plaats. Niet een éénmalig offer van het lichaam van Jezus Christus, als de Zoon van God brengt verzoening voor de mensheid, maar een miljoenen malen herhaalde offerande van de rk-priesters moet verzoening brengen. Echter, ondanks deze veelvuldige vieringen heeft de rk-gelovige geen zekerheid in dit leven. Misschien wel daarom heeft de rooms-katholiek hulp gezocht bij Maria. Dit is echter meer een veronderstelling onzerzijds dan een rk-leerstelling. Wel is het duidelijk dat de rk-kerk Maria in haar leer een heel belangrijke plaats heeft gegeven. De huidige paus Johannes Paulus II noemt Maria: "Het ja van God aan de mensheid". Dit schrijft hij in zijn pauselijke zendbrief (encycliek 1987) met als titel: "Redemptoris Mater" hetgeen betekent: "Moeder die verlost".

Geschiedenis van de Mariaverering.

Door de eeuwen heen heeft Maria een steeds belangrijker plaats ingenomen in het rk-geloofsleven. In 1854 verklaarde paus Pius IX in een dogma dat Maria onbevlekt ontvangen was bij haar geboorte. De katechismus van 1995 zegt hierover het volgende:

"De kerk is zich door de eeuwen heen ervan bewust geworden dat Maria, door God "begenadigd" (Lc.1,28), vanaf haar ontvangenis verlost was. Dat belijdt het dogma van de onbevleete ontvangenis, door paus Pius IX in 1854 afgekondigd:

De gelukzalige maagd Maria is bij het eerste ogenblik van haar ontvangenis door een bijzondere genadegave en voorrecht van de almachtige God met het oog op de verdiensten van Christus Jezus, de Verlosser van het menselijk geslacht, gevrijwaard van elke smet van de erfzonde. (Kat. par.491)

Naast dat de rk-kerk zich uitspreekt over het ontbreken van erfzonde bij Maria, zegt zij over haar dagelijkse leven op aarde het volgende:

"Door Gods genade is Maria heel haar leven lang vrij van iedere persoonlijke zonde gebleven". (Kat. par.493)

In 1950 verklaarde paus Pius XII in een dogma dat Maria ten hemel is gevaren. De katechismus van 1995 zegt hierover het volgende:

"Tenslotte is de onbevleete Maria, gevrijwaard van iedere smet van de erfzonde, na het voltooiën van haar aardse levensloop, met lichaam en ziel in de hemelse heerlijkheid opgenomen en door de Heer verheven tot koningin van het heelal om zo gelijkvormiger te worden aan haar Zoon, de Heer der heren en de overwinnaar van zonde en dood". De tenhemelopneming van de heilige Maagd is een bijzondere deelname aan de verrijzenis van haar Zoon en een vooruitlopen op de verrijzenis van de andere christenen. (Kat. par. 966)

EUCCHARISTIE

**ALTAREN
PRIESTERS
OFFERS**

**GEEN
ERFZONDE**

ZONDELOOS

HEMELVAART

Maria is aan het eind van haar leven op aarde wel gestorven, maar niet begraven en rechtstreeks opgenomen in de hemel. Zij heeft daarbij als eerste mens een opstandingslichaam gekregen. Het Tweede Vaticaans Concilie van 1962-1965 (Vaticaan II) heeft de Mariaverering bevestigd. De nieuwe katechismus van 1995 is hier een uitvloeisel van. De paus verwijst naar de katechismus als de referentietekst van de rooms-katholieke leer. Op grond van de uitspraken van Vaticaan II heeft de huidige paus drie encyclieken geschreven over de belangrijkheid van Maria. In de laatste encycliek van 1987: "Moeder, die verlost" (al eerder genoemd) probeert de paus een voorzichtige bijbelse onderbouwing te geven van de Marialogie (leer over Maria). Wij zullen hier een ogenblik bij stilstaan.

ENCYCLIEK

Leer over Maria bijbels gefundeerd?

Volgens de encycliek wordt Maria al aangekondigd in Gen.3:15:

"En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen". (NBG)

Deze tekst wordt door veel protestanten beschouwd als de eerste aankondiging van het evangelie (proto-evangelie). De paus deelt deze visie, maar leest het tweede gedeelte van de tekst overeenkomstig de Latijnse vertaling van de Bijbel (de Vulgaat van de kerkvader Hiëronymus uit 385 definitief vastgesteld door het rk-concilie van Trente in 1546).

Hierin wordt het deel van de zin: "dit zal u de kop vermorzelen" gelezen als: "zij zal u de kop vermorzelen". Op grond hiervan schrijft de paus, dat door het gebruik van het woordje "zij" een vrouw aangeduid wordt. Deze vrouw kan niet anders dan Maria zijn, aldus de paus.

Commentaar werkgroep.

Vanuit de grondtekst geredeneerd is het niet gerechtvaardigd om het woordje "dit" in Gen.3:15b te vertalen door "zij". De bekende rk-Petrus Canisius-vertaling geeft eveneens in Gen.3:15b het woordje "dit" en niet het woordje "zij" weer. De meeste bijbelcommentaren spreken van "dit" in de genoemde tekst als zijnde een meervoudsvorm van het eerder genoemde zaad. Calvin verklaart het woordje "dit" als zijnde de Kerk met Christus aan het hoofd. De betreffende tekst Gen.3:15b kan dan als volgt gelezen worden: "de Kerk met Jezus Christus als hoofd zal u de kop vermorzelen". Wij als werkgroep kunnen ons vinden in deze verklaring en vinden dat de paus ten onrechte de vrouw Maria in deze tekst leest.

Een ander zeer belangrijk bijbelgedeelte, dat de plaats van Maria in de rooms-katholieke leer moet onderbouwen is Hebr.10:5-7:

"Daarom zegt Hij bij zijn komst in de wereld: Slachtoffer en offergave hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij een lichaam bereid; in brandoffers en zondoffers hebt Gij geen welbehagen gehad. Toen zeide Ik: zie hier ben Ik - in de boekrol staat van Mij geschreven - om uw wil, o God te doen." (NBG)

De paus schrijft dat het gedeelte van de tekst "maar Gij hebt mij een lichaam bereid" slaat op Maria, die haar lichaam ter beschikking gesteld heeft om Jezus Christus geboren te laten worden. (Encycliek blz. 68) Hoe aanlokkelijk deze uitleg ook is, het kan geen juiste uitleg zijn gezien de context van de verzen. De schrijver van Hebreëen proclameert in de eerste tien hoofdstukken van zijn brief dat er een nieuwe verordening is gekomen op aarde met Jezus Christus als hogepriester en als volmaakt offer. Dit bijbelgedeelte kan dus niet gelezen worden als: "maar Gij hebt mij moeder Maria bereid" zoals de paus graag zou zien. Het gedeelte moet als volgt gelezen worden:

"maar Gij hebt Mij het lichaam van Jezus Christus, de Zoon van God bereid".

Commentaar werkgroep.

Bijna alle bijbelcommentaren geven weer dat in Hebr.10:5-7 gesproken wordt over Jezus Christus, die zijn lichaam als offer ter beschikking stelt. Zij spreken niet over het lichaam van moeder Maria. Wij zien dit ook als de meest waarschijnlijke bijbelse uitleg.

Een hele beslissende uitspraak doet de paus over het tekstgedeelte Openb.12:1-6 en 13-18. Voor alle helderheid geven wij deze gedeeltes in zijn geheel weer:

"En er werd een groot teken in de hemel gezien: een vrouw, met de zon bekleed, met de maan onder haar voeten en een krans van twaalf sterren op haar hoofd;

en zij was zwanger en schreeuwde in haar weeën en in haar pijn om te baren.

En er werd een ander teken in de hemel gezien, en zie, een grote rossige draak met zeven koppen en tien horens, en op zijn koppen zeven kronen.

En zijn staart sleepte een derde van de sterren des hemels mede en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, om, zodra zij haar kind geboort had, dit te verslinden.

En zij baarde een zoon, een mannelijk wezen, dat alle heidenen zal hoeden met een ijzeren staf; en haar kind werd plotseling weggevoerd naar God en zijn troon.

En de vrouw vluchtte naar de woestijn, waar zij een plaats heeft, door God bereid, opdat zij daar twaalfhonderd zestig dagen onderhouden zou worden.

En toen de draak zag, dat hij op de aarde was geworpen, vervolgde hij de vrouw, die het mannelijke kind geboort had.

En aan de vrouw werden de twee vleugels van de grote arend gegeven om naar de woestijn te vliegen, naar haar plaats, waar zij onderhouden wordt buiten het gezicht van de slang, een tijd en tijden en een halve tijd.

En de slang wierp uit haar bek water achter de vrouw als een stroom, om haar door de stroom te laten medesleuren.

**OP GROND
VAN
LATIJNSE
VERTALING**

**GEEN
JUISTE
CONTEXT**

**KONINGIN
DES
HEMELS**

En de aarde kwam de vrouw te hulp en de aarde opende haar mond en verzwolg de stroom, die de draak uit zijn bek had geworpen.

En de draak werd toornig op de vrouw en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, die de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus hebben; en hij bleef staan op het zand der zee." (NBG)

De paus schrijft in zijn encycliek (blz. 27) dat de vrouw met de zon bekleed, met de maan onder haar voeten en een krans van twaalf sterren om haar hoofd Maria vertegenwoordigt. Op basis van deze gedachtegang wordt Maria in de rooms-katholieke kerk de Koningin des Hemels genoemd. Veel beelden van Maria over de gehele wereld tonen haar hoofd gekroond met een cirkel met twaalf sterren.

Commentaar Werkgroep.

Met deze uitleg staat de paus en met hem de rooms-katholieke kerk alleen. De meeste bijbelcommentaren noemen wel de rk-uitleg als zou de vrouw Maria zijn, maar wijzen deze uitleg af vanwege de context van deze bijbelgedeeltes. Het boek Openbaringen is geschreven door Johannes. Hij was de schrijver van de openbaringen van Jezus Christus, welke God aan Hem had gegeven om zijn dienstknechten te tonen hetgeen weldra geschieden moest (Openb.1:1). Bijna geheel Openbaringen is dan ook gericht op de toekomst vanaf het moment dat Johannes de Openbaring van Jezus Christus opschreef. Hierin valt Maria, die het kindje Jezus baarde volledig uit de toon. Jezus Christus zelf, die deze Openbaringen liet neerschrijven, zou toch zeker gezegd hebben, dat het beeld van de barende vrouw in hoofdstuk 12 zijn eigen geboorte op aarde uit zijn moeder Maria betrof. De meeste bijbelcommentaren verklaren het beeld van de vrouw en het kind, die door de draak aangevallen worden, als de Kerk of Israël in haar gevecht tegen het kwaad, tegen de duivel. Zelfs het rooms-katholieke bijbelcommentaar "The Jerome Biblical Commentary" huldigt deze mening. Als werkgroep vinden wij dit de waarschijnlijke verklaring in tegenstelling tot de verklaring van de paus, die wij zeer onwaarschijnlijk vinden. Het gebruik van de vrouw als metafoor voor de Kerk of Israël was in die tijd niet ongebruikelijk.

**PROFETIE
IS GEEN
GESCHIE-
DENIS**

In zijn encycliek houdt de paus een warm pleidooi voor Maria vanwege haar voorbeeld in genade en geloof. Hij baseert dit grotendeels op de aankondigingstekst van de engel Gabriël en de begroeting van Maria door haar tante Elizabet, de moeder van Johannes de Doper. In Lucas 1:28,42 en 45 staat het volgende hierover.

"En toen hij (Gabriël) bij haar binnengekomen was zeide hij: Wees gegroet, gij begenadigde, de Here is met u."

"Gezegend zijt gij onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot." (Uitspraak van Elizabet.)

"En zalig is zij, die geloofd heeft, want wat vanwege de Here tot haar gezegd is, zal volbracht worden." (Uitspraak van Elizabet.)

**ONBEVLEKT
ONTVANGEN?**

De paus gaat in zijn euforie over Maria zover dat hij vindt dat de Bijbel in dit gedeelte leert dat Maria vol van genade is (encycliek blz. 56) en dat zij zalig is vanwege haar geloof. Dit geloof vergelijkt hij met het geloof van Abraham (encycliek blz. 69). En evenals dit geloof Abraham tot gerechtigheid is gerekend, zo geldt dit des te meer voor Maria. Dat Maria vol van genade was, geeft de paus reden om te veronderstellen, dat aangezien zij dit reeds was voor de verwekking van Jezus in haar baarmoeder, zij dit moet zijn geweest vanaf haar geboorte. Zo komt de paus ook tot de onderbouwing van het dogma van haar onbevleete ontvangenis (al eerder genoemd in deze brief).

Commentaar werkgroep.

De bijzondere positie van Maria, als moeder van de Here Jezus rechtvaardigt niet de verstrekkende uitspraken van de paus. Uitlegkundig gezien is het zwak tot zeer zwak om op grond van deze tekstgedeelten Maria zalig te verklaren en haar geboorte zonder erfzonde als bijbels te funderen.

**FUNDERING
UITERST
ZWAK**

Maria, de vrouwelijke lijn in Gods heilsplan?

In de encycliek over Maria die wij in deze brief bespreken spreekt de paus over twee lijnen die in Gods heilsplan te zien zijn (encycliek blz. 14). In de eerste plaats de mannelijke lijn van Adam tot Jezus Christus, de eerste en de laatste Adam. Parallel daaraan loopt de vrouwelijke lijn Eva tot Maria, de eerste Eva en de laatste Eva. Deze twee lijnen komen samen op het historische moment, dat de Zoon van God door de Heilige Geest in Maria's baarmoeder "geboren" wordt. Vanaf dat moment zijn Jezus Christus en moeder Maria onafscheidelijk met elkaar verbonden en lopen de twee lijnen parallel maar heel dicht bij elkaar tot op de huidige dag. In deze gedachtegang past dan ook de veronderstelling dat Maria, bij het beëindigen van haar aardse leven niet begraven is maar in een opgewekt lichaam ten hemel is gevaren. In de hemel heeft zij haar plaats ingenomen aan de rechterhand van Jezus Christus. Op deze hemelse plaats werkt zij in Gods heilsplan heel nauw samen met haar Zoon. De titel "Koningin des Hemels" valt hierbij dan op zijn plaats aangezien Jezus Christus Koning is van het heelal.

**MENSELIJKE
HULP IN
GODS
HEILSPLAN**

Deze nauwe samenwerking in Gods heilsplan heeft meerdere uitingsvormen. Aangezien het Christus' taak is om mensen te redden van de zonde en het eeuwig oordeel, heeft Maria hier ook een aandeel in. Zij assisteert haar Zoon hierbij, hetgeen de rooms-katholieke kerk aanduidt met de term: mede-verlosseres. De titel van de encycliek, die wij hier bespreken luidt: "Redemptoris Mater". Vertaald vanuit het Latijn betekent dit: "Moeder, die verlost." In zijn schrijven stelt de paus nadrukkelijk, dat het werk van Maria ondergeschikt is aan het reddende werk van Jezus Christus. Hij onderschrijft dit door de tekst uit 1Tim.2:5 te noemen:

"Want er is maar één God en ook maar één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus." Maria's taak is dus een helpende taak in het verlossingswerk van haar Zoon.

Wat haar plaats in de geestelijke hiërarchie betreft zegt de catechismus het volgende:

"Maria gaat ons allen voor in heiligheid, die het mysterie van de kerk is als "bruid zonder vlek en rimpel" (Ef.5:27). Daarom gaat "de mariale dimensie van de kerk vooraf aan haar petrinische dimensie". (Kat. par. 773)

Met andere woorden, alles wat Maria zegt en doet in de kerk gaat boven alles wat Petrus zegt en doet in de kerk. Met Petrus wordt bedoeld Petrus als hoofd van de apostelen en daarna de opvolgers van Petrus, de pausen van de kerk van Rome. Paus Johannes Paulus II ondersteunt dit bijbels door te wijzen op de aanwezigheid van Maria bij de kruisiging en bij de apostelen tijdens het gebed van 120 volgelingen in de bovenzaal op de Pinksterdag. Zij is aanwezig bij de geboorte van de kerk. Echter is zij deze gebeurtenis voorgegaan doordat zij onbevlekt ontvangen is door haar moeder en zij het kindje Jezus, het hoofd van de toekomstige kerk gedragen en ter wereld gebracht heeft. Dit rechtvaardigt Maria's speciale positie in de geestelijke hiërarchie.

**MARIA
BOVEN
PETRUS**

Commentaar werkgroep.

Als protestanten kunnen wij ons niet verenigen met de pauselijke stelling als zou er een mannelijke en een vrouwelijke lijn zijn in Gods heilsplan. De bijbelse onderbouwing is zodanig zwak, dat wij daarin geen enkel houvast kunnen vinden. De pauselijke stelling rust grotendeels op de leer van de rooms-katholieke kerk van de afgelopen eeuwen (de traditie). Aangezien wij alleen de Bijbel als fundament van de waarheid erkennen en willen hanteren, moeten wij de leerstelling over de vrouwelijke lijn in Gods heilsplan geheel afwijzen. Het doet duidelijk afbreuk aan het verlossende werk van Jezus Christus aan het kruis op Golgotha. Hij alleen kon ons verlossen en heeft dat gedaan zonder assistentie van moeder Maria. (Zie ook de Maria-verschijningen in Amsterdam.)

**AFBREUK
AAN
GOLGOTHA**

Wat doet Maria voor de rooms-katholiek?

De catechismus van 1995 zegt hierover o.a.:

"Terwijl de kerk in de allerheiligste Maagd de volmaaktheid reeds heeft bereikt, waardoor zij zonder vlek of rimpel is, streven de gelovigen er nog steeds naar de zonde te overwinnen en in heiligheid te groeien; daarom slaan zij hun ogen op Maria": in haar is de kerk reeds de volmaakte heilige. (Kat. par. 829)

MODEL

De kerk is dus reeds volmaakt in Maria, de allerheiligste maagd, en de gelovigen dienen daarom hun ogen op te slaan naar Maria voor hun groei naar heiligheid. Reeds eerder in de catechismus is aangegeven dat Maria haar hele leven lang zonder persoonlijke zonde is geweest (Kat. par. 493). Bovenstaande uitspraak sluit daarop aan.

Maria is onze moeder, zij is de nieuwe Eva, moeder van de levenden (Kat. par.511). Zij doet dit als moeder van de levenden en onafscheidelijk verbonden met haar Zoon. De titel moeder van de levenden meent de paus in zijn encycliek bijbels te kunnen funderen op de woorden van Jezus Christus aan het kruis gericht aan zijn moeder en aan de apostel Johannes:

**NIEUWE
EVA**

"Toen dan Jezus zijn moeder zag en de discipel die Hij liefhad bij haar staande, zeide Hij tot zijn moeder: Vrouw, zie uw zoon. Daarna zeide Hij tot de discipel: Zie uw moeder. En van dat uur af nam de discipel haar bij zich in huis." (Joh.19:26,27 - NBG)

Dit moederschap van Maria was niet alleen een aards moederschap tijdens haar leven op aarde. Neen, dit duurt ononderbroken voort na haar hemelvaart.

"Dit moederschap nu van Maria in de orde van de genade duurt ononderbroken voort, vanaf de instemming die zij bij de boodschap in geloof gaf en waarin zij onder het kruis zonder aarzelen volhardde, tot aan de eeuwige bekroning van alle uitverkorenen. Want na in de hemel opgenomen te zijn heeft zij niet opgehouden deze heilbrengende taak uit te oefenen, maar door haar menigvuldige voorspraak blijft zij (...) voor ons de gaven van het eeuwig heil verwerven (...). Daarom wordt de heilige maagd Maria in de kerk aangeroepen met de titels voorspreekster, helpster, bijstand en middelares". (Kat. par. 969)

**MOEDER
DER
GELOVIGEN**

Zij bevindt zich in de hemel als de koningin van het heelal zittend aan de rechterhand van haar Zoon Jezus Christus en fungeert daar als voorspreekster, helpster, bijstand gevend en middelares.

Hierbij meent de paus dat Jezus zelf een hele nieuwe periode inluidt door te zeggen: "Vrouw, zie uw zoon". Met het woord zoon bedoelt Jezus in feite alle zonen en dochters, die als kinderen van God geboren gaan worden vanwege Zijn kruisdood. En deze kinderen van God worden uiteindelijk geboren uit Maria omdat zij de moeder van Jezus, de Zoon van God is, waar het heil uit voortgekomen is. Van hieruit komt de titel de moeder van alle levenden, dat zijn alle mensen die wederomgeboren zijn tot kinderen van God. In de rooms-katholieke gedachtegang zijn dit alleen diegenen die door de waterdoop lid zijn geworden van de rk-kerk (Kat. par. 1277 en 1279). (Brief werkgroep nr. 12) Maria is derhalve ook de moeder van de kerk.

Dat Johannes luisterde naar de woorden van de stervende Jezus en moeder Maria vanaf dat moment in zijn huis nam, ziet de paus in zijn encycliek (blz. 90) als bewijs van zijn stelling, dat Jezus vanaf zijn kruis Maria moeder van alle levenden, moeder van de kerk maakte. Want Johannes protesteerde niet, maar onderwierp zich aan Maria als zijn nieuwe moeder door haar in huis te nemen.

Commentaar werkgroep.

Aangezien alles wat de katechismus en de encycliciek van paus Johannes Paulus II toekent als de functie en het werk van Maria, gestoeld is op de kerkelijke traditie en niet op de Bijbel, wijzen wij dit alles af. De poging van de paus om Maria's functie als moeder van alle levenden bijbels te onderbouwen op grond van Joh.19:26,27 is zeer zwak. Het lijkt er meer op, dat de paus de stelling van de vrouwelijke lijn in Gods heilsplan, die wij eerder noemden in deze brief, wil verdedigen. In Gen.3:20 wordt de eerste Eva, de moeder van alle levenden genoemd. Door Maria, de nieuwe Eva te noemen, komt de titel "moeder van alle levenden" - in dit geval in geestelijke zin - de paus juist van pas.

**TRADITIE
NIET DE
BIJBEL**

Welke plaats neemt Maria in bij de protestanten?

Als in deze brief het woord protestanten wordt gebruikt, dan menen wij, dat wij ons moeten beperken. Wij duiden daarbij alleen op die protestanten, die geloven in een algemene christelijke kerk, waarin volledig wordt beleden dat de Zoon van God als mens op aarde is gekomen en door zijn lijden en sterven op Golgotha Gods heilsplan heeft vervuld.

Welnu voor de protestanten is de verering van Maria, als door de rooms-katholieke kerk geleerd en beoefend wordt een geheel vreemd element in zowel de theologie als in de beleving van het geloof. Voor hen is er weinig of geen verschil in geestelijke waardering voor de personen die in de Bijbel een bijzondere geloofsopbouwende rol spelen. Misschien is er een licht verschil in opvatting tussen de protestantse bijbellezers onderling over deze personen, maar de verschillen zijn niet zodanig groot dat één persoon, in dit geval Maria, hieruit springt. In Hebréeën hoofdstuk 11 noemt de schrijver een groot aantal personen op die deel uitmaken van de "wolk van getuigen rondom ons". Dit zijn de geloofshelden bestaande uit zowel mannen als vrouwen uit het Oude Testament. Zou er nog zo'n lijst van geloofshelden gemaakt worden, maar dan van personen uit het Nieuwe Testament, dan zou in onze ogen Maria hier zeker bij komen te staan. Zij zou dan echter op gelijke hoogte staan. Naast b.v. Lydia, de purperverkoopster (Hand.16:14), naast de apostelen, naast Timotheus, etc.. Wij vinden in het Nieuwe Testament verder geen enkele aanwijzing, die er op duidt dat Maria een hogere status is toebedeeld, dan de andere geloofshelden. Na haar dood hier op aarde bijna 2000 jaar geleden bevindt de ziel van Maria zich op dezelfde plaats als alle andere in Christus gestorven gelovigen. Evenals het in de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus niet mogelijk was om een boodschapper naar de aarde te sturen, is het onmogelijk dat Maria vanuit de hemel tot de mensheid komt en spreekt. (Luk.16:19-31)

**GELOOFS-
HELDEN**

De verschijningen van Maria aan rooms-katholieke gelovigen.

De Maria-verschijningen vormen een heel belangrijk onderdeel van de verering van Maria in de rk-kerk. De verschijningen hebben al sinds de laatste 800 jaren plaatsgevonden en zij zijn verspreid over de gehele wereld. In Nederland is Maria verschenen in de periode 1945 tot 1959 in Amsterdam onder een nieuwe titel: "Vrouw van alle volkeren" (zie een apart gedeelte hierover). De paus gebruikt in zijn encycliciek (blz. 23) voor de verspreiding van de verschijningen over de gehele wereld de uitdrukking "de geografische aanwezigheid van geloof". Op de plekken waar Maria-verschijningen hebben plaatsgevonden worden meestal na enige tijd Maria-heiligdommen gebouwd. Hier kunnen bedevaartgangers hun gebed tot haar richten en eventueel wonderen van haar verwachten, b.v. wonderen van genezing. Het weekblad Elzevier wijdde in haar uitgave van 11 april 1998 een omvangrijk artikel aan verschijningen in Italië onder de titel "Maria huilt niet zomaar". In dit artikel wijst de schrijver o.a. op de toenemende aandacht voor de bedevaartplaatsen over de gehele wereld. Terwijl de rk-kerken leeglopen, stromen de bedevaartplaatsen vol. Het blad geeft hiervoor de volgende cijfers per jaar: Fatima in Portugal 4 miljoen; Lourdes in Frankrijk 5 miljoen; Czestochowa in Polen 5 miljoen en Medjugorje in Herzegovina 1 miljoen. Wat trekt nu de rk-gelovigen aan om een bedevaart te maken en waarom geeft Rome goedkeuring aan de bedevaarten? Het is bekend dat de huidige paus op gezette tijden zelf een bedevaart maakt naar één van de bekende plaatsen. In 1993 is in Amerika een boek verschenen van een tot het protestantisme bekeerde rooms-katholieke gelovige Timothy F. Kaufman. In zijn boek "Quite Contrary" met als ondertitel: "Een bijbelse heroverweging van de Verschijningen van Maria" getuigt hij van zijn bekering van een devote Maria-aanbidder tot een wedergeboren kind van God door zijn geloof in het verzoenende werk van Jezus Christus aan het kruis op Golgotha. Naast de ontroering van zijn bekeringsverhaal geeft het boek ook een diep inzicht in de rooms-katholieke leer omtrent de Maria-verschijningen. Wij willen van dit boek gebruik maken om u een inzicht te verschaffen in deze materie.

**MARIA
OVER DE
HELE
WERELD**

**VEEL
BEDEVAART-
GANGERS**

Wat wordt verstaan onder een Maria-verschijning?

Wij denken daarbij niet aan de pseudo-verschijnsel als een Maria-beeldje dat "echte" tranen voortbrengt of in sommige gevallen zelfs tranen van bloed schreit. Neen, wij bedoelen die verschijningen die door de rk-kerk onderzocht zijn en officieel als echt erkend zijn, zoals die van Fatima in Portugal en die van Lourdes in Frankrijk. Het vaticaan gaat bij het onderzoek niet over één nacht ijs, maar besteedt er veel tijd en aandacht aan. Het kan soms jaren duren voor een verschijning erkend is. De verschijningen in Medjugorje in Herzegovina (1981 tot heden) en die in Amsterdam (1945-1959) zijn nog steeds in het proces van goedkeuring door het vaticaan. Zo'n onderzoek kan o.a. inhouden dat er door een geestelijke gewijd water op de verschijnende figuur geworpen wordt. Als de figuur echt nat wordt is het geen illusie of verbeelding. Daarnaast hecht het vaticaan veel aan de vruchten van een bedevaartplaats. Gebeuren er b.v. wonderen ter plaatse zoals genezingen of andere mirakels n.a.v. een bezoek aan de verschijningsplek,

**GOEDKEURING
VATICAAAN
NODIG**

dan gelden deze als goede vruchten. Ook de toenemende devotie van bezoekers na een bedevaart geldt als een goede vrucht voor het vaticaan.

Commentaar werkgroep.

Moeten wij als protestanten nu geloof hechten aan de verschijningen of deze als onecht afdoen? Evenals de schrijver van het boek is ons antwoord ja en nee. Ja, omdat de echte verschijningen jarenlang getest zijn door vertegenwoordigers van het vaticaan en men de verschijningen met bewijzen kan staven. Nee, omdat wij absoluut niet geloven dat een in Christus gestorven persoon op aarde kan verschijnen om een boodschap door te geven (zie Luk.16:19-31). Een oplossing van dit tweeslachtig antwoord is, dat de verschijnende figuur niet de Maria is van de Bijbel, maar dat er alleen een pseudo-Maria verschijnt. Deze veronderstelling is ernstig en heeft zeker enige onderbouwing nodig.

Boodschappen bij de Maria-verschijningen.

Bij elke verschijning geeft Maria één of meer boodschappen door. Omdat de verschijning op een plek meestal verschillende malen en met tussenpozen van dagen, weken of maanden plaatsvindt worden de woorden van Maria door de zieners zorgvuldig opgeschreven. Wat is de inhoud van de Maria-boodschappen. Hier volgen enige voorbeelden:

— Rue de Bac, Parijs, in 1830, verschijning aan zieneres Catharina Labouré. (blz. 41 boek)

"Op dit moment, waar ik was of niet was weet ik niet, vormde zich een ovaal voorwerp om de Heilige Maagd, en op dit ovaal stonden de volgende woorden in gouden letters geschreven: "O, Maria ontvangen zonder zonde, bidt voor ons, die onze toevlucht tot u genomen hebben."

"Toen werd er een stem gehoord die zei: Laat een medaille slaan naar dit model. Zij die dit dragen zullen veel genade ontvangen, overvloedige genade zal gegeven worden aan hen die vertrouwen hebben.".... Plotseling, scheen het ovaal zich om te draaien. IK zag op de achterkant van de medaille: de letter M met een kruis erboven, en twee harten eronder, één gekroond met een doornenkroon en de ander met een zwaard erdoor. Ik meende een stem te horen, die tegen mij zei: "De M en de twee harten zeggen genoeg".

Sindsdien heeft Maria er een titel bij gekregen: "Onze lieve Vrouwe van de wonder-medaille" en wordt deze medaille geproduceerd en door vele rk-gelovigen gedragen.

Commentaar werkgroep.

Op de wondermedaille staat Maria in het middelpunt van het ovaal. De twee harten, één van Jezus en één van Maria, staan naast elkaar en zijn gelijkvormig met geen onderscheid tussen Jezus en Maria.

— Fatima, Portugal 1917, verschijningen aan Lucia Abóbora, aan veel kinderen en op een keer aan 70.000 toeschouwers, waarbij de zon uit de hemel op de aarde viel. Een boodschap hier van Maria (boek blz. 29 + 86):

"Ik zal jullie nooit verlaten. Mijn zondeloze hart zal jullie schuilplaats zijn en de weg zijn om jullie naar God te leiden".

Commentaar werkgroep.

De toehoorders worden afgeleid van de rechtstreekse weg tot God en geadviseerd via Maria te gaan.

— Akita, Japan 1973-1981 aan zuster Agnes Sasagawa (blz. 96, boek).

"Ik alleen ben nog steeds in staat om jullie te redden van de komende rampen. Degenen die hun vrouwen in mij stellen zullen gered worden".

Commentaar werkgroep.

Maria belooft te redden, als men op haar vertrouwt i.p.v. rechtstreeks op God.

— Verschijning van Jezus aan Gladys Quiroga de Mota te San Nicolás, Argentinië 1983-1989. In enkele gevallen verschijnt Jezus om de zieners te wijzen op Maria (blz. 97, boek)

"In het verleden, werd de wereld gered door de ark van Noach. Vandaag is mijn moeder de Ark.

Door haar zullen zielen gered worden, omdat zij hen tot mij zal leiden. Hij die mijn moeder verwerpt, verwerpt mij."

Commentaar werkgroep.

Jezus beveelt zijn moeder aan onder dreiging van verwerping als rk-gelovigen het niet doen.

Conclusie over de Maria-verschijningen en -boodschappen.

Tijdens de verschijningen geeft Maria boodschappen door die er op gericht zijn Maria en haar bemiddelende werk te benadrukken. In alle hier genoemde boodschappen staat de persoon van Maria centraal. In sommige gevallen verschijnt zelfs Jezus om de belangrijkheid van de persoon van Maria te benadrukken. Er van uitgaande dat de verschijningen echt zijn, kunnen wij concluderen, dat het vaticaan in haar leer omtrent Maria ondersteuning ondervindt middels deze verschijningen en de daarmee gepaard gaande boodschappen. Ook de vele miljoenen bedevaartgangers naar de Maria-heiligdommen over de gehele wereld bevestigen het vaticaan in haar Marialogie. Als onze veronderstelling juist is, dat men niet te maken heeft met de verschijning van de Maria uit de Bijbel en de Jezus uit de Bijbel, maar met een pseudo-Maria en een pseudo-Jezus, dan plaatst dit de Marialogie van de rooms-katholieke kerk in een duister daglicht.

De toekomst van de Marialogie o.a. de verschijning in Amsterdam.

**BOOD-
SCHAPPEN
VASTGELEGD**

**WONDER-
MEDAILLE**

VIA MARIA

MARIA REDT

**MARIA
DE ARK**

**ONDER-
STEUNING
MARIALOGIE**

— In de periode van 1945-1959 verscheen Maria herhaalde malen aan de nederlandse zieneres Ida Peeder in Amsterdam. Hoewel deze verschijning nog niet officieel erkend is door Rome, gaat er wel een speciale roep van uit. Het haar getoonde beeld van Maria is al wel goedgekeurd voor verspreiding (Imprimatur 1-7-1951). Op 31 mei 1997 werd de eerste grote viering van deze verschijning gehouden in Amsterdam waar 4000 bezoekers van over de gehele wereld aanwezig waren. Op de van deze bijeenkomsten gemaakte promotie-video is de "Vrouw van alle volkeren" meer dan levensgroot weergegeven op een projektiescherm. Het is interessant om het getoonde beeld van Maria op de videofilm hier weer te geven.

**OOK IN
NEDERLAND**

Op de plaat wordt Maria afgebeeld als een knappe jonge vrouw die voor het lege kruis staat met haar voeten op een werelbol. Boven het kruis staan in een halve boog geformeerd de woorden: "de Vrouw van alle volkeren". Vanuit het kruis en Maria straalt een gouden glans naar alle kanten. Maria draagt een mooi lang wit gewaad en heeft haar lang krullend haar bedekt met een hoofddoek van goudkleurige stof. Om haar middel draagt zij een gordel van dezelfde kleur. De werelbol waarop zij staat zweeft a.h.w. boven een oneindige kudde schapen. De schapen hebben voor een groot deel hun blik gericht op het gouden licht van het kruis en Maria.

In de bijbehorende boodschappen van Maria, die door de zieneres zijn gehoord en vastgelegd zijn in een boek, wordt de volgende betekenis aan de afbeelding gegeven. Dat Maria voor het kruis staat geeft weer hoe nauw Maria met het werk van haar Zoon is verbonden. De gordel om haar middel is de lendedoek die Jezus Christus aan het kruis droeg. De stigma's in haar handen zijn de doorboringen van de handen van Jezus. De drie stralen die van uit elk van de gestigmatiseerde handen van Maria op de schapen onder haar gericht zijn, geven de bemiddelende rol aan die zij voor haar Zoon heeft. Het valt op dat in dit visioen Jezus Christus niet voorkomt. Op de eerdergenoemde wondermedaille van de verschijning in 1830 in Rue de Bac in Parijs, staat Maria wel centraal, maar er is nog een hart met een doornenkroon aanwezig naast het hart van Maria met een zwaard erdoor. In Amsterdam komt Jezus Christus niet in de verschijning voor. De boodschap is uitsluitend op de rol van Maria gericht en luidt in grote lijnen volgens de verschijning op 31 mei 1955:

**JEZUS
NIET
AANWEZIG**

"Weet wel, de Heilige Geest is meer nabij dan ooit; de Heilige Geest komt nu eerst, als gij daarom bidt; van de aanvang af was Hij reeds. Nu echter is de tijd gekomen. De wereld weet niet hoe en waarheen? Welaan dan volkeren, vertrouwt op uw Moeder die toch nooit haar kinderen heeft verlaten. Zij mag komen onder deze nieuwe titel: Medeverlosseres, Middelaressen, Voorspreekster. Vraagt toch aan uw H. Vader dat hij dit dogma zal uitspreken dat de Vrouw verlangt. Als het dogma is uitgesproken dan zal de Vrouw van alle Volkeren haar zegen geven Dan zal de Vrouw van alle Volkeren de vrede geven. Zij zal u helpen als dit dogma is uitgesproken." (Boek Amsterdam blz. 134)

**BOODSCHAP:
DOGMA
VASTSTELLEN**

Maria verzoekt deze boodschap door te geven aan de paus en aan hem te vragen hier een dogma van te maken. Tot nu toe heeft het Vaticaan dit niet gedaan. De verschijning in Amsterdam is nog steeds niet goedgekeurd. Volgens de spreker op de bijeenkomst in Amsterdam op 31-5-1997 staan nu zo'n vier miljoen rooms-katholieke gelovigen achter de verschijning, terwijl al bisschoppen en kardinalen de goedkeuring steunen. (*video) Op 31 mei 1998 is een tweede bijeenkomst gehouden, waarbij meer dan 10.000 mensen aanwezig waren. Op de nieuwsuitzendingen hebben veel Nederlanders er een flits van gezien.

— **Bischop Hnilica**, een reizende geestelijke met Rome als thuisbasis is eveneens een sterk voorstander van het uitroepen van het dogma over Maria. Hij schrijft in 1994:

**OPNIEUW:
DOGMA
VASTSTELLEN**

*"Ik hoop dat 1994 ons inleidt in de eeuw van de Triomf van Maria. In dit licht bezien, zouden wij moeten werken, zodat het laatste dogma van Maria, Medeverlosseres, Middelaressen van Alle Genade, en Voorspreekster zo spoedig mogelijk uitgesproken mag worden onnoemelijke gelovigen, priesters en veel bisschoppen voelen de noodzaak om Onze Vrouw volledig te eren, door de rol te erkennen die Haar Zoon Haar heeft gegeven voor de Kerk Wereldwijd: Moeder, Medeverlosseres, en Middelaressen van Alle Genade". (*Boek blz. 150)*

— Dat het tot dogma verklaren van de positie van Maria aktueel is bleek o.a. ook in een televisie-debat op 8 februari 1998 in Londen tijdens het programma: Kruisvuur (Crossfire). Met als onderwerp : "Moet Maria Mede-verlosseres verklaard worden?" debatteerden een baptisten voorganger en een jezuïeten pater 25 minuten lang onder leiding van een neutrale programmaleidster. De baptistenvoorganger hield een hartverwarmend pleidooi tegen de verering van Maria. Hij onderbouwde zijn mening helder en rustig met gedeeltes uit de Bijbel, die hij geopend voor zich had liggen. De jezuïeten pater had geen Bijbel bij zich, maar fundeerde de Marialogie bijna volledig op de rooms-katholieke kerktraditie. Op de vraag wanneer hij de pauselijke vaststelling van het dogma verwachtte, antwoordde de pater: misschien wel op het a.s. Pinksterfeest. Dit laatste is dus niet gebeurd. Al eerder in het debat had de pater de verwachting uitgesproken, dat de vaststelling voor het jaar 2000 zal gebeuren. (video-opname TV-Channel V)

**DOGMA
VASTSTELLEN
VOOR 2000?**

Commotie over deelname protestanten aan eucharistie.

Het huwelijk tussen prins Maurits en Marilene op 30 mei jl. heeft heel wat stof doen opwaaien in geestelijk Nederland. Prins Maurits, een neef van de koningin had als protestant en prinses Marilene had als katholiek gekozen voor een z.g. oecumenische huwelijksbevestiging in een protestantse kerk in Apeldoorn. Hierbij was overeengekomen dat het een dienst zou zijn inclusief een eucharistieviering. Echter had men verzuimd om af te spreken wie wel en wie niet aan de eucharistie deel mochten hebben. Toen de

**PRINSELIJK
OECUMENISCH
HUWELIJK**

rooms-katholieke priester de uitnodiging tot deelname aan de communie deed, kwamen ook de protestantse koningin-moeder en haar gemaal met de protestantse zuster van de koningin naar voren en ontvingen de geconsacreerde hostie van de priester.

Afgezien of het wijs was van hen om deel te nemen - tenslotte vertegenwoordigen zij het protestantse vorstehuis - bracht de deelname veel rooms-katholieke protesten te weeg. Kardinaal Simonis, aartsbisschop van Utrecht protesteerde na afloop openlijk tegen deze gang van zaken. Bijna 14 dagen lang hield dit incident de gemoederen en de pers bezig. De gezamenlijke bisschoppen van Nederland schaarden zich unaniem achter het standpunt van kardinaal Simonis. Tijdens zijn 5-jaarlijkse bezoek aan de paus (ad-limina) op 15 juni jl. bracht kardinaal Simonis het incident ter sprake. Paus Johannes Paulus bevestigde aan de kardinaal, dat zelfs al betreft het leden van het koninklijk huis, het niet toegestaan is dat zij als protestanten deel nemen aan de eucharistie (* ND 16-6-1998).

**DEELNAME
PROTESTANTEN
EUCCHARISTIE
NEEN**

Voor de paus was dit incident niet nieuw. Al eerder dit jaar op 29 maart namen Hillary en Bill Clinton deel aan de eucharistie in een rooms-katholieke mis tijdens een officieel bezoek aan Zuid-Afrika. Kardinaal John O'Connor van het bisdom New York protesteerde op gelijke wijze als kardinaal Simonis dat deed in Nederland (* Berean Call mei 1998).

Bovengenoemde incidenten tonen aan, dat het de rooms-katholieke geestelijkheid ernst is wat betreft de leer van de katechismus. In paragraaf 838 wordt duidelijk aangegeven, dat de protestanten wel een zekere gemeenschap met de rooms-katholieken hebben, maar nog niet een zodanige, dat zij aan de eucharistie deel kunnen nemen. De oosterse orthodoxe kerken zijn bijna zover, dat zij de volheid bereikt hebben om deel te mogen nemen aldus de katechismus.

Dat in de praktijk er al wel protestanten deelnemen aan de eucharistie, vooral tijdens oecumenische vieringen, is het Vaticaan niet ontgaan. Om dit tegen te gaan en één en ander omtrent de eucharistieviering te corrigeren is door de Nationale Raad van Liturgie in Nederland op 28 oktober 1997 een boekje uitgebracht met de titel: "De ontmoeting met Jezus de Heer". De ondertitel luidt: "Houdingen en gebaren bij het vieren en omgaan met de eucharistie". Onder het hoofdje; "Het deelnemen aan de communie" staat o.a. het volgende.

"Wij verwelkomen onze medechristenen in de eucharistieviering als onze broeders en zusters".

"Omdat de katholieken geloven dat de eucharistieviering een teken is van de werkelijke eenheid van geloven, leven en eredienst, worden leden van de kerken waarmee wij nog niet volledig één zijn, gewoonlijk niet toegelaten tot de heilige communie". (blz. 18)*

Commentaar werkgroep.

Mochten protestanten de hoop hebben dat de rooms-katholieke kerk zich zal aanpassen ter wille van de protestantse belevenis, dan blijkt uit bovengenoemde praktijk, dat dit slechts een illusie is. Los hiervan denken wij als werkgroep, dat het niet wijs is om deel te nemen aan de rooms-katholieke eucharistie. Men conformeert zich met een viering, die onbijbels en niet goddelijk is en afbreuk doet aan het eenmalige offer van Jezus Christus op Golgotha. Als protestanten kunnen wij ons beter op Jezus Christus richten en tijdens onze protestantse viering van het heilig avondmaal gedenken, dat Hij zijn leven gaf om ons het leven weer te geven.

**GEEN
AANPASSING
VAN DE
LEER**

Contacten tussen charismatici en rooms-katholieken.

— Het rk-blad "Bouwen aan de Nieuwe Aarde" (BANA) schreef in haar nummer van januari 1998 het volgende:

"Onlangs is John Wimber overleden, een van de invloedrijkste leiders en schrijvers uit de Pinksterbeweging. Toen hij in 1993 in Zwolle een grote menigte toesprak deed hij een opmerkelijke uitspraak. Hij zei dat de groeicurve van de Pinksterbeweging in deze eeuw een knik te zien geeft in het begin van de jaren 60. Vanaf toen is de Pinksterbeweging enorm gaan groeien. En volgens Wimber kwam dat omdat paus Johannes XXIII de hele kerk opriep om te bidden voor een nieuw Pinksteren. En God heeft dat gebed verhoord, zei Wimber."

**WIJLEN
JOHN WIMBER**

— In de rk-kerk in Wynnewood in Amerika is een "opwekking" aan de gang conform de verschijnselen van de "Toronto-Blessing". Het hoofd van de parochie van 2000 leden monseigneur Vincent Walsh is sinds 1994 beïnvloed door Rodney Howard-Browne. Op 12 april 1997 diende deze in zijn kerk, die de naam draagt: "Presentation Blessed Virgin Mary Church".

**RODNEY
HOWARD-
BROWNE**

Conclusie en onderwerp van de volgende brief.

De leer van de eucharistie en de leer van Maria in de rooms-katholieke kerk heeft het zicht van de gelovigen op het kruis van Jezus Christus tot een bepaalde hoogte weggenomen. Dit vinden wij zeer betreurenswaardig. In onze volgende brief willen wij aandacht besteden aan het geloofsleven van de rooms-katholiek zoals de zekerheid in zijn dagelijks leven, en de zekerheid in het leven na de dood, waarbij wij o.a. stilstaan bij het vagevuur. Ondertussen wensen wij u allen een gezegende vakantie toe en hopen dat u weer gesterkt naar lichaam en ziel in uw kerkgemeenschap zult terugkeren.

VERVOLG

Geraadpleegde literatuur en video materiaal.

Niet aanbevolen:

1. Mary: God's Yes to Man or John Paul's Encyclical Redemptoris Mater with introduction by Joseph Cardinal Ratzinger and commentary by Hans Urs von Balthasar. ISBN 0-89870-219-4

2. De ontmoeting met Jezus de Heer, Nationale Raad van Liturgie. ISBN 907045274X
3. Boek: "De boodschappen van de Vrouwe van alle Volkeren"; Stichting "Vrouwe van alle Volkeren", Amsterdam. ISBN 3-87449-194-3
4. Video "Verschijning in Asmsterdam" van bijeenkomst op 31 mei 1997; Stichting "Vrouwe van alle Volkeren", Amsterdam. (Schriftelijk verslag verkrijgbaar bij de werkgroep.)

Wel aanbevolen:

1. "Quite Contrary" a biblical Reconsideration of the Apparitions of Mary by Timothy F. Kaufman. ISBN 0-9637141-3-9.
2. "From Spiritual Powers to Liberating Grace" by Torbjörn Swartling. ISBN 1899003228
3. Video of the debate: "Is Mary co-redemptri?" TV Channel V in London between Baptist pastor Cecil Andrews from Belfast and father jesuit Richard Foley from London.

Zo lang de voorraad strekt!

De jonge zweedse chirurg Torbjörn Swartling bracht drie jaren door op de Rhema Bijbelschool van Kenneth Hagin in Uppsala. Onder invloed van zijn landgenoot Ulf Ekman werd hij sterk aangetrokken door de welvaartsprediking. In zijn boek: "From Spiritual Powers to Liberating Grace" beschrijft hij zijn ervaringen. Uiteindelijk slaagt hij er in om zich los te maken van de beweging en wordt hij een normaal pinksterchristen. Helaas is het boek alleen in het Engels vertaald. Voor degene onder u, die geen moeite hebben met lezen in het Engels hebben wij enige exemplaren beschikbaar. (f 32,- inclusief verzendkosten.)

**GOED
BOEK**

Waar of niet waar?

In sommige Nederlandse bladen, die voorstanders van de Toronto- en Pensacola-Blessing zijn, circuleert het bericht als zou Hank Hanegraaff in Amerika radicaal van standpunt zijn veranderd na een bezoek aan Pensacola. Wel waar in dit bericht is dat Hank Hanegraaff en John Kilpatrick in goede verstandhouding uiteengegaan zijn. Niet waar in dit bericht is dat Hank Hanegraaff van standpunt is veranderd. In zijn driemaandelijkse Journal van december 1997 dat uitkwam na de ontmoeting in Pensacola, schrijft Hank een artikel van 10 pagina's geïllustreerd met foto's over de Pensacola-Outpouring, Hierin geeft hij duidelijk aan, waarom deze beweging niet van God is en dat de manifestaties in Pensacola niet stroken met de Bijbel. (Kopie van artikel verkrijgbaar bij de werkgroep.)

**HANK
HANEGRAAFF
VERANDERD?**

Namens de werkgroep,
Rien v.d. Kraats

Stichting: Werkgroep "Terug naar de Bijbel"

Postadres: Populierenstraat 51, 8266 BK Kampen, Nederland. Tel. 038-3328234

Dagelijks bestuur: Voorzitter - ing. M. v.d. Kraats
Secretaris - A.A. Doorn
Penningmeesteres - J.C. Voerman

De stichting is ingeschreven onder nr. S 025302 (K.v.K. te Zwolle)

Banknummer : 65.02.76.213 (ING-bank Kampen)

Postgiro : 7415978